

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

На правах рукопису

БАБКОВА НАДІЯ ВІКТОРІВНА

УДК 519.7:007.52+53.083.721

**МОДЕЛІ ТА ІНФОРМАЦІЙНА ТЕХНОЛОГІЯ ІДЕНТИФІКАЦІЇ
ФІЗИЧНИХ ПАРАМЕТРІВ ВИСОКОТЕМПЕРАТУРНИХ ПРОЦЕСІВ**

Спеціальність 05.13.06 – інформаційні технології

Дисертація на здобуття наукового ступеня
кандидата технічних наук

*Здано в редакцію за
змістом з іншими
примітками. Скалам
дисертації засвідчую.
В. Шаронова
експерт з дисертаційної
в. Шаронова 064.050.07
професор Ю.І.
05.11.2016р.*

Науковий керівник
Шаронова Наталія Валеріївна,
доктор технічних наук,
професор

Харків – 2016

ЗМІСТ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ СКОРОЧЕНЬ	4
ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1 АНАЛІЗ ПРЕДМЕТНОЇ ОБЛАСТІ ТА ПОСТАНОВКА ЗАДАЧ ДОСЛІДЖЕННЯ	12
1.1 Огляд методів визначення теплофізичних характеристик високотемпературних процесів.....	13
1.2 Огляд психофізичних завдань теорії інтелекту, які пов'язані з теорією зору людини	21
1.3 Огляд досліджень в області цифрової обробки сигналів та зображень	26
1.4 Аналіз існуючих проблем в області обробки кольорних зображень в теплофізиці.....	31
1.5 Постановка задач дослідження.....	36
РОЗДІЛ 2 МАТЕМАТИЧНИЙ АПАРАТ ДЛЯ МОДЕЛЮВАННЯ ПРОЦЕСІВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ОБРОБКИ ЦИФРОВИХ ЗОБРАЖЕНЬ ВИСОКОТМПЕРАТУРНИХ ПРОЦЕСІВ	41
2.1 Оцінки якості для аналізу цифрових зображень	41
2.2 Методи поліпшення візуальної якості зображень шляхом поелементного перетворення.....	44
2.2.1 Лінійне контрастування.....	46
2.2.2 Виділення діапазону яркостей	48
2.2.3 Перетворення зображення у негатив.....	49
2.3 Особливості застосування поелементної обробки кольорових зображень	51
2.4 Опис способу визначення довжини хвилі за кольорною інформацією зображення високотемпературного процесу	54
2.5 Використання методу компараторної ідентифікації в задачах визначення довжини хвилі об'єкта, що випромінює, за його цифровим	

зображенням	58
Висновки по другому розділу	65
РОЗДІЛ 3 МОДЕЛЮВАННЯ ПСИХОФІЗИЧНОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ В ОБЛАСТІ ТЕПЛОТЕХНІКИ.....	66
3.1 Дослідження задачі кондуктивного теплообміну	66
3.2 Моделювання психофізичного експерименту в області теплотехніки	72
3.3 Моделювання цифрового простору колірною зображення для теплових процесів	76
3.4 Застосування алгоритму підвищення точності розрахунків в задачах кондуктивного теплообміну	83
Висновки по третьому розділу.....	92
РОЗДІЛ 4 ПРАКТИЧНА РЕАЛІЗАЦІЯ ОТРИМАНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ.....	93
4.1 Визначення температурних полів та розрахунок коефіцієнта теплопровідності в рамках психофізичного експерименту	93
4.2 Практичне використання дискретної моделі переносу тепла в задачах дослідження накладення температурних полів	99
4.3 Визначення оптимальних характеристик обрешітки поверхні нагрівання.....	106
4.4 Обчислення коренів характеристичних рівнянь у задачах теплопередачі.....	114
Висновки по четвертому розділу	122
ВИСНОВКИ.....	124
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	126
Додаток А	140